

GARMER & THESINGER EXPRESS

Maandelijks Nieuwsblad voor Garmerwolde
Thesinge en omstreken

13e jaargang juni 1989

Dertig jaar „Meester” in Ruischerbrug

Bladerend in het herdenkingsboek „100 jaar openbaar onderwijs in Ruischerbrug”, viel het me op dat er slechts 4 hoofden van scholen zijn geweest gedurende die tijd. Ze „stonden” gemiddeld dus zo’n 25 jaar. Is hoofd zijn in Ruischerbrug zo leuk of zijn er andere redenen voor? Daartoe hadden we een gesprek met de heer Sebe Kruijer, die per 1 augustus de school verlaat, en met zijn vrouw bij hun thuis aan de Woldweg.

Jeugdijaren

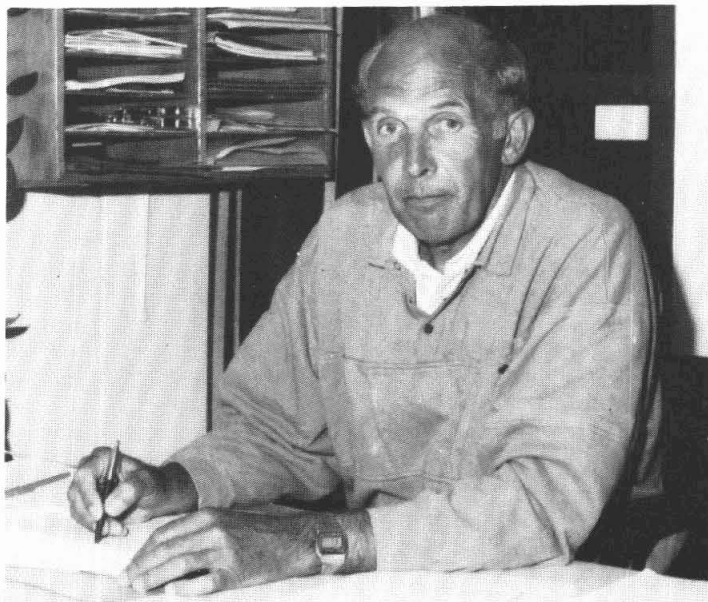
De heer Kruijer werd op 25-4-1933 geboren in Adorp, waar hij ook de lagere school bezocht. In die tijd liep een schooljaar nog van mei tot mei, maar je moest dan voor 1 april 6 jaar zijn om per 1 mei naar school te mogen. Dat werd dus een jaar „overlopen”. Op 1 mei 1940 stapte hij de school binnen, maar na tien dagen was hij al weer vrij, vanwege het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog. De heer Kruijer: „’s Morgens om een uur of drie werd ik wakker van het gedreun en ’s middags reden de Duitsers al door het dorp. Ze bleven een dag, want ik herinner me nog dat ze in veeschuren sliepen.” Nadat de toestand weer „normaal” was, en dat was al gauw, moesten ze weer naar school. Na 6 weken 1e klas werd Sebe al naar de 2e klas overgeplaatst, omdat hij de leerstof - op schrijven na - beheerste.

Leergierig

Op mijn vraag hoe het kwam dat hij zo snel in de tweede belandde, zegt de heer Kruijer:

„Ik had thuis al op een leesplankje leren lezen: raam, roos, gat herinner ik me nog. Bovendien deed je toen veel meer spelletjes thuis dan nu, en mijn oudere broers probeerden me dan als kleintje een loer te draaien, dus ik moest wel leren tellen en rekenen om van hen te

dus niet thuis, dat weet ik nog. Ook was onze school de laatste maanden voor de bevrijding kazerne. In de kerk tegenover de school kregen we dan wat huiswerk van de meester. Ik herinner me ook nog dat het toch wel een spannende tijd was: mijn oudere broers moesten op

De heer Kruijer in z'n werkkamer op school (foto: Henk Remerie)

kunnen winnen. Spelenderwijs heb ik mezelf van alles geleerd, dat zal wel een beetje de aard van het beestje zijn geweest. . . In de tweede klas had ik alleen problemen met schrijven, daarom heb ik thuis wat extra geoefend en ik kreeg twee weken achterelkaar alleen maar taal op school.”

In de oorlogsjaren op de lagere school

Wat maakte op u veel indruk in de lagere school periode? „Mijn onderwijzer stond op de lijst van gijzelaars, hij sliep

een bepaalde tijd thuis zijn, het stiekem slachten van een schaap of een varken, en soms ’s nachts een inval van de Duitsers om mensen te zoeken. Zo was er ook soms geen brandstof, want de kachels werden op cokes gestookt en dan hoefde je niet naar school. Wat mij ook altijd bij zal blijven zijn de geschiedenislessen van mijn meester, hij kon n.l. heel goed vertellen, dat alles heb ik nu nog paraat. Ook zijn we één keer op schoolreis geweest met de zesde klas, we gingen per fiets naar Harkstede, naar Staalstra.”

Voortgezet onderwijs

„Ik ging op cushionbanden (massieve banden gemaakt van repen rubber van oude autobanden) naar het voortgezet onderwijs. De ULO in de Violenstraat was nog niet geschikt voor ’t onderwijs vanwege ’t kazerne zijn, dus gingen we naar de 3e ULO aan de Turfsingel (later het MEAO). We kregen 3 ochtenden en 3 middagen les, wegens ruimte gebrek, de overige tijden zat er een andere schoolklas. Zo vlak na de oorlog waren er ook geen leerboeken te koop, je kon alleen 2e hands vooroorlogse leerboeken bij Bouma’s Boekhuis krijgen.” Na de ULO koos hij voor de kweekschool, gangbaar in die tijd - er was geen beroepskeuze voorlichting - was de keuze tussen HBS of kweekschool, maar omdat hij liever wat beroepsgerichter bezig was, werd het de kweekschool. „Ik ging met de oude stoomtram naar Appingedam. Heel autoritair was het onderwijs toen. Je mocht in de hele straat waar de school stond niet roken, maar we stonden in de zijstraten op de kleine bruggetjes te roken. Het leren was vreselijk saai, de leerstof niet erg boeiend, de leraren dicteerden veel, soms wel twee uur achteréén (dat krijg je nu als kopie). Ik ben er wel eens bij in slaap gevallen, zo werd b.v. de werking van een calorimeter geheel gedictieerd en daarbij moest je een tekening ervan op het bord ook overnemen. We kregen nog rekenkunde met heel veel stellingen. Wel heb ik veel parate kennis opgedaan.” Na de kweekschool wachtte de militaire dienst. Normaal was

de diensttijd 18 maanden maar wegens een groot tekort aan onderwijzers - we spreken van 1955 - mocht je na een jaar uit dienst als je een baan had.

Mevrouw Kruijer

In de laatste maand van zijn diensttijd leerde Sebe Kruijer zijn toekomstige vrouw kennen. Lenie Meines uit Blankenham (Overijssel) correspondeerde op de lagere school met een meisje uit Adorp. Mevrouw Kruijer: „Wij schreven als lagere school met elkaar, Blankenham met Adorp. Dat was door de hoofden van beide scholen georganiseerd. We schreven onder schooltijd en het voorlezen van de ontvangen brieven gebeurde ook in de klas. Ik schreef met Swaantje Liewes uit Adorp (heel toevallig mijn vroegere buurmeisje - T.W.)

Aan het eind van de week kwamen al die brieven in één grote enveloppe. In dezelfde enveloppe binnenstebuiten - ik zie het hem nog doen - stuurde onze meester onze brieven dan terug." Dat waren nog zuinige tijden. Een ander voorbeeld van soberheid uit die tijd: de potloden werden geslepen in een potloodmachientje, alleen het laatste stukje moest met een mesje, anders werd het potlood niet geheel opgebruikt. Soms gebruikte men zelfs een potloodhouder omdat met het kleine stompje niet meer te schrijven viel.

Mevrouw Kruijer: "Het zusje van mijn vroegere correspondentievriendinnetje ging trouwen en ik was voor de

bruiloft uitgenodigd. De bruiloft vond plaats in „Het witte hoes" in Adorp, het café waar Sebe's broer toen woonde. Toevallig had hij die dag verlof uit dienst en zat beneden in het café als oppas en hulp. De bruiloft was op de bovenverdieping, maar ik vond de muziek beneden veel mooier. . ." Ook in dit geval kwam er van een bruiloft een bruiloft: Sebe en Lenie trouwden in 1958. Ze kregen twee kinderen, waarvan de dochter ook in het onderwijs zit.

Engelbert

Op 1 maart 1955 begon de heer Kruijer zijn loopbaan als onderwijzer van klas 3 en 4 te Engelbert. Na drie jaar werd hij op verzoek overgeplaatst naar Ruischerbrug, omdat hij daar woonde. Curieus is dat hij door de fusie van de school te Ruischerbrug met die van Engelbert per augustus 1985, waardoor hij ook hoofd werd van beide scholen, zijn loopbaan ook weer in Engelbert beëindigd. Aan het eind van dit schooljaar maakt hij n.l. gebruik van de zogenaamde D.O.P. (= doorstroming onderwijzend personeel)-regeling, waardoor hij vervroegd kan uittreden en zo plaats maken voor een jonger, werkloos iemand. (het is een bezuinigingsmaatregelen van minister Deetman: een jongere goedkopere leerkracht komt in plaats van een oudere, dus duurdere).

Ruischerbrug

Vanaf 1 februari 1959 geeft meester Kruijer les in Ruischerbrug, eerst als onderwijzer van klas 3 en 4 en per 1

december 1962 als hoofd. "Waarom ik hoofd werd? 't Leek me leuk, het was een nieuwe uitdaging en ik vond het een leuke school. Bovendien is een driemansschool onderwijskundig ook aantrekkelijk."

We praten uitvoerig over de periode in Ruischerbrug, over de problematiek van de kleine scholen, over de voor- en nadelen van kleine scholen, over de fusie met Engelbert, over het onderwijs vroeger en nu, over de wet op het basisonderwijs, de integratie kleuteronderwijs-lager onderwijs, over het onderwijs dat alsmaar in beweging is, over het vieren van het 100-jarig bestaan en een week daarna het opheffen van de Ruischerbrug school, over de feestelijke reünie van de school te Engelbert en over de school als gemeenschapsgedebouw voor de diverse verenigingen.

De heer Kruijer: "De laatste jaren waren wat bewogen jaren, ook wel de moeilijkste, maar het is me hier altijd goed bevallen, dat heeft me ook weerhouden om naar elders te solliciteren. Ik heb wel eens overwogen om naar het voortgezet onderwijs te gaan, ik heb n.l. de aktes wis-kunde en handelskennis, maar het beviel me hier te goed!"

De toekomst

Straks krijgt hij wat meer tijd voor zijn hobby's (tennis, biljarten, fietsen, kanoën en lezen). Want sinds de fusie van Engelbert en Ruischerbrug (thans "De Driebond" geheten, de hoofdlocatie is

Engelbert, samen zijn er 105 leerlingen) stak er ook meer tijd in het schoolgebeuren, dubbele vergaderingen e.d., zodat er weinig voor andere zaken overbleef.

Gelukkig verrichtte mevrouw Kruijer, waar nodig, hand- en spandiensten. Bij onze wandeling door de school was dat o.a. zichtbaar aan de plantenbak bij de ingang. De heer Kruijer zal zich als D.O.P.-per zeker niet vervelen! We wensen hem en zijn vrouw een vreugdevolle D.O.P.-tijd.

Henk Remerie

Tineke Werkman - Uitham

P.S. Als u meer wilt weten over beide scholen en hun geschiedenis kunt u "100 jaar Openbaar Onderwijs te Ruischerbrug" en "Openbare Lagere School Engelbert", beide van uitgeverij Profiel te Bedum, raadplegen.

Wist u dat?

- Een koorlid van "Lovende stemmen" 20 minuten te laat op de repetitie kwam omdat hij zijn donkerblauwe lingerie kwijt was en nog steeds is. . .
- Een bocar (zie art. april) een boot is die zowel kan varen als rijden?
- Jan Uitham Jr. de G en T in Ten Boer bezorgt
- U uw oude Engelstalige boeken en tijdschriften kunt inleveren bij de bibliotheek voor een schoolbibliotheek in Naivasha in Kenia? De aktie loopt tot eind deze maand.

Motor of bromfiets MOTORENHANDEL Joop Noordhof

Bovag-lid

Levering van alle soorten
rijwielen, motoren,
bromfietsen

ZUNDAPP - KREIDLER - GARELLI
VESPA - TOMOS - YAMAHA
FANTIC

○ Alle kleuren en modellen uit voorraad
leverbaar ○ Vele accessoires en onderdelen
○ Prima service en reparatie

RIJKSWEG 15
GARMERWOLDE
TELEFOON 05902-1624

Werkplaats 's maandags de gehele
dag gesloten.

ELEKTRO STEREO HI-FI TELEVISIE

E. Havenga

Oude Rijksweg 9
Garmerwolde
050-416425

Goederen gebracht
in de L. v.d. Veenstraat 3
Garmerwolde,
(050-413045)
worden vrijdagavond
thuis gebracht.

Tevens:
Suède-reiniging,
stoppage en
kledingreparatie.

Goed voor uw goed

Onroerendgoedburo R. v.d. Veen Thesinge

- Bemiddeling bij aan-
en verkoop van:
  - * woonhuizen
  - * boerderijtjes
  - * bedrijfspanden
  - * agrarisch O.G.
- Verzorging van hypothe-
ken voor div. banken.
- Aanvragen en verzorgen
van gemeente garantie.

R. V.D. VEEN,
Kapelstraat 7,
9797 PJ Thesinge.
Tel.: 05902-2689 (gedl.
door de Ned. Fed. van
Makelaars in onr. goed)

Emigratie naar Canada

Een brief van de familie Overzet

Een hartelijke ontvangst

25 oktober 1988. Vanaf Groningen de trein naar Schiphol. Een toch wat vreemd gevoel zo'n treinreis. De kinderen hadden nog nooit gevlogen. De vliegreis beviel hen en ons ook zeer goed; 8 uur in de lucht. In Toronto geland, onze makelaar bracht ons met de nodige koffers naar de boerderij. De koffie stond daar klaar en een grote taart met opschrift "Welcome Home". De kinderen waren eigenlijk direct al positief.

De vorige eigenaar en zijn vrouw, 55 en 51 jaar zijn direct onze vrienden geworden. Ook de kinderen kunnen best met hen overweg. De naam is Hettinga, ze komen van Friesland en zijn in '48 geëmigreerd. Hettinga heeft ons 2 weken lang overal mee op weg geholpen. Toen was alles op regel. Mevrouw Hettinga ging met Tine en de meisjes overal heen. Naar winkels en noem maar op.

We wonen dicht bij Woodstock, dat ligt aan de grote weg 401 Toronto, London. Woodstock (30.000 inwoners) is 10 km en Ingersoll is 6 km bij ons vandaan. Op deze beide plekken kunnen we alles kopen. London is 50 km en Toronto 150 km rijden.

Het bedrijf

De grootte van het bedrijf is 62 ha. Veebestand is totaal 135 stuks, zo'n 70 melkkoeien en de rest is dus pin-

ken en kalveren. De grondsoort is lichte zavel, gemakkelijke en vruchtbare grond. Het bakt niet aan de laarzen. Het land ligt in 1 blok naast en achter de boerderij. Je hebt hier eigenlijk geen grasland. De koeien krijgen het hele jaar door steeds hetzelfde voer en lopen 's zomers in een stuk land bij de stallen voor uitloop.

Wij verbouwen $\pm$ 35 ha. mais en korrelmais, de rest is lucerne. Alle voer gaat in de 3 torensilo's die hier staan en dat wordt automatisch gevoerd via een voerband. Wij kopen alleen wat soja-meel (3000 kg per maand), mineralen en zouten. We mengen dit dan zelf met korrelmais; dat is ons krachtvoer. Het vee is stamboek Holstein Frisian. De productie bedraagt $\pm$ 7400 kg met 4% vet en 3,5% eiwit.

We hebben een compleet

machinepark voor alle werk. De loonwerker strooit alleen de kunstmest, in vloeibare vorm en daar komen dan de chemicaliën direct door.

We zijn nu eigenlijk bouwboer met vee. Je plant en oogst voor eigen vee. Het werk is ook vooral voor de jongens zeer interessant, zoals ploegen, mais planten enz. De laatste week van juni gaan we lucerne maaien en in de silo blazen. De tweede snee wordt meestal gehooïd en is ook prima voer voor de koeien.

Thesinge-Ingersoll

Je kunt helemaal geen vergelijking trekken. In Thesinge was het goed en in Ingersoll is het ook goed. Alles gaat hier wat gemakkelijker: meer tijd en vaster werk. We wonen hier ook mooi op een heuvel en eigenlijk overal

Bedrijf en woonhuis van de familie Overzet (foto: fam. Overzet)

dicht bij, voor Canadese begrippen. Het weer is nu prachtig (25-27°). Veel vogelsoorten en veel bos, alles is in bloei en ook hier is alles diep groen. Alles is eigenlijk goed verlopen. De vorige eigenaar Hettinga en zijn vrouw zijn betrouwbare mensen en alles klopte zoals veestapel, voer enz. Ze waren open en eerlijk en dat is niet overal zo. Ook dit voorjaar heeft hij ons overal weer mee op gang gebracht, vooral wat het landwerk betreft.

Contacten

Vooral de kerk neemt een belangrijke plaats in in het contact met de mensen. Heel veel activiteiten en daar doen dan ook de meeste mensen spontaan aan mee. We hebben al veel bezoek gehad en afgelegd. De mensen zijn goedaardig, gastvrij en behulpzaam. We voelen ons hier gewoon goed thuis. Je mist eerst wel je familie en vrienden maar je maakt ook weer nieuwe vrienden. Hier zitten veel Hollanders en dat trekt toch. Voor de kinderen was alles eerst wel wennen, zo je vrienden en vriendinnen kwijt. Maar ook dat gaat hier nu weer goed.

Op school gaat het zeer goed. Wat de leerstof betreft zijn ze hier $\pm$ 1 jaar achter, dat kwam nu goed van pas. De kinderen spreken zonder moeite al goed Engels en ze zijn op school gewoon weer bij met de les. Janet doet examen voor de Highschool

Schoonheidssalon

"ANIC"

- plantaardige en dierproefvrije cosmetika
- gespecialiseerd in behandeling van acné (Hayoun methode)
- collageen behandeling
- elektrisch ontharen

Behandeling op afspraak
05902-2418 G.N. Schutterlaan 21, Thesinge

DROGISTERIJ-PARFUMERIE-REFORM-SCHOONHEIDSSALON

DE VRIES

WINKELCENTRUM LEWENBORG GRONINGEN TELEFOON 050-410508.

HOUT, PLAATMATERIAAL voor zeer scherpe prijzen

- * 1e kwaliteit
- * Ruime sortering
- * Goede service
- * ook voor: ijzerwaren, verf, keukens, tuinhout, kasten

VRIJBLIJVEND PRIJSOPGAVE

GRATIS BEZORGING
behalve
schermen
siertegels
bijsen

HOUTMARKT NIJDAM

Woldweg 6-8 - Ruischerbrug -
Telefoon 050-416135

Gratis op maat

Tegenover wijk Lewenberg

Installatiebedrijf
Fa. W. KOOL & Zn.

MIDDELBERT
050-416263

ENGELBERT
050-416217

**GAS - WATER
ELECTRA**

in Londen, Tonnis volgend jaar en Jolanda gaat per september naar London. Toekomst voor de jeugd is goed maar ze moeten wel een vak hebben. Om geschoold personeel staan ze hier te springen. Kees is nu op de boerderij hier en hij gaat per oktober naar een middelbare landbouwschool in Woodstock, die 2 jaar duurt. Tine en mijn persoon gaan 2 avonden per week naar Engelse les; met ons duurt alles even langer. Alle goede dingen komen langzaam!

Conclusie

We staan als gezin positief tegenover alles wat we hier zo dagelijks tegenkomen. We hebben ook samen als gezin de beslissing genomen om te emigreren. We zullen Thesinge (op achter-Thesinge) niet gauw vergeten, we hebben er altijd met veel plezier gewoond en gewerkt. Nu is het Ingersoll en we zullen proberen – en daar zijn we al volop mee bezig – er weer iets van te maken, waar we ons samen weer in kunnen vinden. Het is een uitdaging om ook hier weer, net als in Thesinge, met de mensen in deze samenleving op te trekken in goede en slechte dingen van het leven, om er iets van te mogen maken dat Gode welgevallig is. De hartelijke groeten van de Overzets vanuit Ingersoll.

Ons adres:
A. Overzet
RR4 Ingersoll
N5C3J7 Ontario
Canada.

Deze winter werd Garmerwolde opgeschrikt: er zou een bom liggen op het land van de familie Veenstra. Er zijn veel artikelen over gepubliceerd. Hier ziet u dan eindelijk de befaamde bom

(foto: R. Hoekstra)

Rederijderskamer "Wester"

Op 1 september a.s. bestaat "Wester" 125 jaar. Dit wordt gevierd met een receptie, en een reünie voor oudleden en leden op vrijdag 1 september in dorpshuis "De Leeuw".

De uitnodigingen voor de reünie worden binnenkort verstuurd. Zijn er lezers onder u die lid zijn geweest van "Wester" en geen uitnodiging hebben ontvangen, willen die zich dan in verbinding stellen met Aaltje Dreise-Havenga, O. Rijksweg 22, Garmerwolde, tel. 050-412370. Op zaterdag 2 september is "Wester" te gast in 't Grunnegs programma "De zoaterdagbus" van Radio Noord. 24 en 25 november geven we een jubileumuitvoering in dorpshuis "De Leeuw" met het stuk "De twee weezen".

De kaarten zijn in voorverkoop verkrijgbaar vanaf 1 september bij Janna Hazeveld, W.F. Hildebrandstraat 35, Garmerwolde, tel.: 414777. De uitvoering van 25 november wordt swingend besloten o.l.v. "Pax Jazz Band".

Janna Hazeveld

Trekkingslijst verloting O.B.S. Garmerwolde

1e prijs waardebon f 200,- lotnummer 1723; 2e prijs waardebon f 100,- lotnummer 1628; 3e prijs waardebon f 50,- lotnummer 527; 4e prijs ovenschaal lotnummer 1605; 5e prijs kookboekhouder lotnummer 1837; 6e prijs schoenveger lotnummer 1404; 7e prijs curverbak

lotnummer 556; 8e prijs gereedschapskoffer lotnummer 1737; 9e prijs taartvorm lotnummer 1090; 10e prijs kaasstolp lotnummer 632; 11e prijs prullebak lotnummer 988; 12e prijs mokken lotnummer 1219; 13e prijs compactdiscopbergdoos lotnummer 1315; 14e prijs

dienblad lotnummer 1350; 15e prijs sapkan lotnummer 1519; 16e prijs boodschappentas lotnummer 880; 17e prijs taart lotnummer 590. De prijzen zijn af te halen bij de school op maandag t/m vrijdag tussen 8.00 en 16.00 uur.

Onbezorgd op vakantie? Dan eerst alles tijdig regelen bij de Rabobank

Voor ik op vakantie ga regel ik bij de Rabobank een aantal zaken. M'n reis, het buitenlandse geld, de reischeques, de reisverzekering en 'n safeloket

Alles wordt altijd snel en tot tevredenheid uitgevoerd.

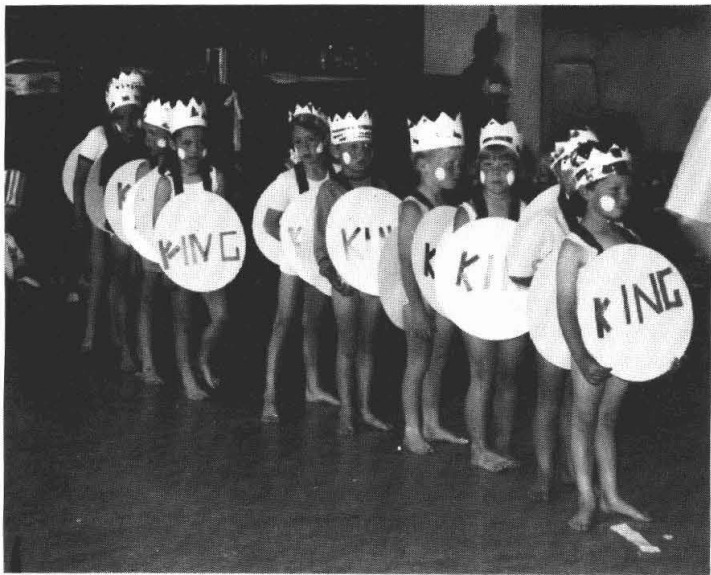
Eigenlijk is dat niet zo vreemd.

De Rabobank heeft immers een jarenlange ervaring op het gebied van vakantie zaken.

Doe daarom zoals ik en regel alles bij de Rabobank. Altijd in de buurt, snel aan de beurt.

Rabobank
Vakmensen
in Vakantiewensen.

De pepermuntjes dansen uit hun rol (foto: Detta v.d. Molen)

Bestemmingsplan Thesinge

Op 8 juni werd er door de gemeente een inspraakavond gehouden in café Molenzicht over een nieuw bestemmingsplan voor Thesinge. De opkomst was groot, ± 65 personen waren aanwezig. Burgemeester Sybesma opende de avond en legde uit wat de bedoeling was. Vroeger werd een bestemmingplan vastgelegd en dan werd het bekend gemaakt. Nu wil men eerst de mening van de dorpsbewoners horen alvorens men verder gaat met het plan. De avond heeft een informatief karakter en er worden geen toezeggingen gedaan. Dhr. Groen van het bureau Top legde aan de hand van een plattegrond van het dorp uit

wat de plannen waren. Men denkt een nieuw bestemmingsplan te maken achter de huizen aan de Molenweg op het land van de heer Ritsema. De oude kern van het dorp wil men ook in het nieuwe plan betrekken. De 2 boerderijen die er staan wil men behouden. Mocht de voormalige openbare school niet meer gebruikt worden, dan wil men het afbreken voor eventuele nieuwbouw bijvoorbeeld bejaardenwoningen. We hopen dat dit niet zover komt: dan zijn we de gymzaal ook kwijt.

Aan de Schutterlaan en De Dijk, waar nu een paar bedrijven zijn, wil men kleine bedrijfjes toe staan, mits het woonhuis bewoont blijft.

Bij de gemeente waren een paar aanvragen ingediend voor woningbouw. Aangezien de gemeente alleen het sportveldje als grond bezit, wil men dit gedeelte voor woningbouw bestemmen. Hiermee waren de aanwezigen niet erg gelukkig. Er blijft dan weinig van het trapveldje over. Op de kaart was wel een nieuw veldje getekend nl. achter de Bakkerstraat. Maar of dit lukken zal is een tweede vraag. De grond heeft nl. archeologische waarde en men vraagt zich af of dit, en vooral het heuveltje wat er in zit, afgegraven mag worden. Een alternatief is een veldje op het land van de heer Ritsema. De gemoederen raakten aardig verhit op dit punt. Men vreest dat als we het sportveldje eenmaal kwijt zijn er niet zo gauw een nieuwe voor in de plaats

komt. Men zag dan ook liever, dat er eerst een nieuw veldje komt voor de oude verdwijnt. Tegenover het sportveldje ligt nog een perceel grond van mev. Robbe. De gemeente werd gevraagd dit te kopen voor woningbouw, en het sportveldje ongemoeid te laten. Daar er geen toezeggingen werden gedaan is het voorlopig afwachten. Mochten de plannen vastliggen, dan pas kan men een bezwaar aantekenen. Na afloop hoorde je meermalen "ons sportveldje zijn we kwijt". Daar hebben we toendertijd zo voor gevochten dat we het kregen. Laten we hopen dat de zwartkijkers geen gelijk krijgen en dat het vertrouwen, dat we in de gemeente hebben, niet beschaamd wordt.

Roelie Dijkema.

De nieuwe shirts van GEO, sponsor Peters, Horeca service uit Oloetrije (foto: Henk Remerie)

vlees mevrouw, u weet best waarom.

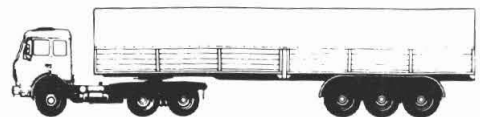
Het adres voor al uw vlees en fijne vleeswaren
Specialist in rollades, droge en verse worst

Iedere woensdag Gehaktdag.

J. FEENSTRA

Rijksweg 145
Ruischerbrug
Tel. 050-416413

K. JANSEN TRANSPORTBEDRIJF

VERVOER VAN LOSGESTORTE GOEDEREN

GEISOLEERDE ONDERLOSSERS
KIPPERS
PALLETVERVOER
VERHUIZINGEN

GEWEIDEWEG 11
9798 TA GARMERWOLDE (GR.)
TEL. 050-416365

"Wester" oet fietsen

Wie zollen op zundag 5 juni, mor toun was t apmoal regen.. Wie waren t er din ook aal gaauw over ains, dat we t een week oetstellen zollen. Zundag 12 juni dus. Prachtig weer. Kees en Meenje Jansen hadden t weer regeld en wie gingen din ook bie heur van stee. Deur Gaarmwol over Stadsweg, O.H. brug

deur Stad hin richting Hoornseplas. Doar hebben we kovvie dronken. Eindje verder binnen we deelstreken op t terras van "De twij Provincies".

Weer n eindje fietsen noar n meulen. Zo langzoamerhand waren we rond haile Paterswoldse meer kommen en kwamen we weer oet in Stad. Op t Pankoukschip eten en toun noar Dienco Bolhoes want dij kon nait mit omdat hai joareg was. Wie binnen

over knoaldiek goan deur de stroeken over plaank over sloot en zo hebben wie hom min of meer overvaaln. n Kadootje hadden we ook bie ons. n Monsterrol van t Pankoukschip en n kolle pankouk. Dij hebben zien jonges gaauw soldoat mokt. Wieder over knoaldiek bie t sluske langs en zo kwamen wie weer bie Gewaaide 11 en dat was t end van dizze mooie dag.

Janna Hazeveld

Het Scapino ballet

Op de basisscholen krijgen kinderen onderricht in allerlei vakken. Daar hoort ook kreative vorming bij. De leerkrachten kunnen dit zelf doen, maar ze kunnen ook professionele hulp krijgen. Het Scapino ballet (een ballet gezelschap uit Groningen) verzorgt lesdagen waar basisscholen op kunnen inschrijven. Dit hebben de scholen van Garmerwolde, Thesinge en Ten Post gedaan. De groepen 1 en 2 van deze scholen gingen op een woensdagmorgen allen naar het Buurhoes in Ten Boer.

Van te voren was er al een thema gekozen nl. snoep. Zo waren er dropveters, pepermuntjes, lolly's te bewonderen. Op school waren de kostuums al gemaakt. Op de dag zelf werden de kinderen opgehaald en werd er een dansje ingestudeerd. Alle respect voor de dames van het ballet, die in een zeer korte tijd de kinderen zoveel geleerd hebben. Het was een leuk, spontaan gedisciplineerd optreden van zo'n vijftig à zestig 4 en 5 jarigen.

Detta v.d. Molen

Stoomfluitjes

- Droge opslagruimte gezocht. Reacties tel. 416341 fam. Vliem
- Zin in volleyballen? Voor opgave of inlichtingen bel dan even Corrie van Houten, tel. 05902-3239

Op verzoek van onze fotografen vanaf nu in elke krant: Foto van de maand (foto: Henk Remerie)

Schildersbedrijf H. HOFSTEDE

verf - glas - behang -
klompen - laarzen -

9797 PC Thesinge,
G. N. Schutterlaan 28,
telefoon 05902-1957

Loonbedrijf N. Groothoff

Voor al uw loon- en
graafwerkzaamheden

- * slootonderhoud
- * maaidorsen
- * grond transport

Lageweg 22
9798 TG Garmerwolde
tel.: 050-421535
b.g.g. 05902-1634

DE MEUBELKIST BLANKHOUTEN MEUBELEN

showroom:
Zuiderkuipen 1
050-139393

openingstijden:
ma. t/m vr. van 11.30-18.00 uur
zaterdag van 10.00-17.00 uur
werkplaats: Grasdijkweg 8
Garmerwolde
050-417517

Specialist in ladenkasten, keuze uit ± 300!! standaardmaten
Verder: bedden, hoogslapers, stapelbedden, buro's, hangen legkasten,
grenen tafels en stoelen, boekenkasten,
wandrek-combinatiesysteem.

EIGEN WERKPLAATS DOET KWALITEIT EN
BETAALBAARHEID SAMENGAAN!

Een locomotief op wielen?

Veel mensen uit Thesinge lopen regelmatig een 'rondje Klunder'. Dan passeren ze ook boerderij Steerwolde aan de Lage-weg. Daar wonen de gebroeders Jansen. Vóór de boerderij staat een machine uit een vervlogen tijd. Voor de argeloze wandelaar lijkt het wel een stoomtreintje op wielen. Kinderen zouden er wel mee willen spelen, denk ik. Omdat we wel meer zouden willen weten over de achtergronden van deze machine, spraken we -op een mooie zomeravond- met Roelf Jansen. Boven-

dien bekeken we de machine wat nauwkeuriger.

Waar is deze machine gemaakt en wat is haar functie?

We lopen naar de machine en Roelf laat me een plaat zien waarop staat dat deze gemaakt is in 1919 in Breslau/Bromberg (Polen) door Th. Floether. Dat was vroeger een bekend merk. De machine bestaat uit twee belangrijke delen: de stookruimte (de kachel) en de ketel, waarin de stoom werd geproduceerd.

Waarvoor had men die stroom nodig?

Oorspronkelijk werd de stoommachine 's zomers gebruikt in turfgraverijen en in het najaar en bij winterdag als aandrijving van dorsmachines. Er hoorde toen dus nog een aandrijfmechanisme bij.

Wat deden jullie er mee?

We hebben de machine in 1946 gekocht van een smid uit Eelde. Bij de machine hoorden toen 3 vaten, waarin 5 mud aardappels gingen

(per vat). Door de stoom van de machine werden de aardappels gaargestoomd en daarna in een silo ingekuild als voer voor onze varkens. Ons bedrijf stond toen nog aan het Hendrik Ridderplein, achter het café, ongeveer waar nu de Bakkerstraat is. Ieder jaar verwerkten we zo'n 25 ton aardappels. Dat hebben we tot ongeveer 1955 zo gedaan.

Hoe ging dat in zijn werk?

Nou, vrij gemakkelijk. We stookten meestal van die grote blokken, briketten, of kolen of hout. We gebruikten gewoon kraanwater. We waren meestal gauw 'op stoom', daarna moest je het vuur goed aan de gang houden. Als alles goed werkte, hadden we ongeveer 10 mud (ongeveer 700 kg) in één uur gaar.

Zag de machine er toen net zo uit als nu?

Ja, maar er zat toen wel nog een houten mantel als isolatie om de ketel. Trouwens, onze machine heeft nog model gestaan! Ongeveer 10 jaren geleden heeft dhr. Buitenkamp uit Wittewierum de machine op schaal nageemaakt. Hij had nl. zelf veel met dergelijke machines gewerkt. Hij heeft hier toen alles heel nauwkeurig opgemeten. Naderhand was zijn model o.a. tijdens de braderie in Garmerwolde te bewonderen!

Hoort jullie machine niet in een museum thuis?

Nee, natuurlijk niet. Waar zou hij zo mooi kunnen staan als bij ons? Hij past hier in deze omgeving toch het beste?

Zijn jullie aan de machine gehecht?

Ja, wel degelijk. We hadden hem wel 20 x kunnen verkopen! Hij kost echter geen brood en sinds enkele jaren zit hij goed in de verf. Hij kan er dus nog jaren tegen. Dat laatste hoop ik ook. Het is immers zo'n vertrouwd beeld aan de Lageweg. Het herinnert ons aan een tijd die al lang voorbij is.

Stoommachine (foto: Henk Remerie)

"Hé Jan, hebben de burens nu alwéér een nieuwe bank?"

Neel! Want door het unieke leerverf-procedé van Allround Lederservice is hun bankstel weer als nieuw.

Duur? Nee, zeker niet in verhouding met de aanschafprijs. Bel voor meer informatie: 050-424205

ALLROUND

LEDER SERVICE

J.E.G. Ruiter Tel. 050-424205

Oude Rijksweg 20 9798 PB Groningen / Garmerwolde

WHITE Gazonmaaiers

Div. typen en uitvoeringen
LEVERING EN REPARATIE

**L.M.B. Oudman
Thesinge**

Tel. 05902-1321, Thesinge

Chrétien Schouteten

Knudde met een rietje. . .

(Het vreemde songfestival van "De Til")

"Wat moeten we dáár nou toch aan doen, bakker Klets-kop?"

"Waarom, burgemeester?"

"Dat onze bevolking steeds weer naar de grote stad gaat om plezier te maken".

"Ja, ik denk dat het komt omdat er hier nooit eens iets leuks gebeurt".

"Dan wordt het tijd dat daar eens verandering in komt. Laten wij eens iets leuks bedenken, Klets-kop. . ."

De leerlingen van de bovenbouw van "De Til" laten er geen gras over groeien; in deze eerste gesproken regels van hun jaarlijkse musicaluitvoering wordt direkt uiteengezet waar het vanavond over gaat: men veelt zich in het dorp! In dit dorp met de om moeilijkheden vragende naam "Knudde aan het riet" is blijkbaar zo weinig vertier dat daaraan nodig iets gedaan moet worden. De burgemeester (Carolien Kits) en bakker Klets-kop (Jeroen Blokzijl) overwegen een aantal ludieke ideeën die echter niet echt haalbaar blijken totdat de burgemeester het lumineuze idee krijgt een song-festival te organiseren. Het toestromende "volk" vindt het een prima plan, er gebeurt weer eens wat in Knudde. . .!

Als iedereen zich gaat voorbereiden op dit naderend feest verschijnt een gluisperige gestalte op het toneel. Uit het lied dat daarbij gezon-

gen wordt blijkt dit ene dokter Kwikzilver te zijn, beroemd in het binnenland, buitenland en. . . Ameland. Dit verdachte individu heeft allerlei middeltjes in de aanbieding zoals vlekkenwater, rattenkruid, kruidenthee en verstandskoekjes. De "zaal", ook niet achterlijk, vermoedt toch al snel dat de naam "Kwikzilver" verdacht veel lijkt op "kwakzalver", ook al probeert deze dokter ons op een dwaalspoor te lispelen dat ze misschien wel zo heet omdat ze zo verzot is op zil-ver!

Nu wil het toeval dat de hoofdprijs van het songfestival een prachtige zilveren wisselbeker is! Kwikzilver (een prachtige rol van Sandra van Zwol) hoort dit van ene Henkie Doedel (Bert Balkema) die mee wil doen aan het songfestival, maar helaas zo schor als een balkende ezel is en op de dokter afstapt voor een hoestdrankje. Deze ziet haar gluisperige kans schoon en aarzelt niet: ze maakt een "hikdrankje" aan, dat ze zal verwisselen met de hoestdrank! Ze hoopt dan de plaats van Henkie te kunnen innemen om zodoende (tesamen met nog een aantal listen) zelf de hoofdprijs in de wacht te slepen!

Dan breekt het spektakel. . .: het orkest is paraat (Jantine Hofstede, Rosa Heuvelmans, Eva van den Oever, Jessica Blaauw, Bennita Kits en Christiaan de Boer) spelen met verve onder leiding van een zeer swingende en maatvaste dirigent (Sarah Pater).

V.l.n.r. Olivia Pater, Alina Elema, Arjelle Werkman, Jan Hofstede, Bert Balkema, Jeroen Blokzijl, Jelle v.d. Veen en Sarah Pater in actie (foto: Trijn van Zwol)

De prestaties worden beoordeeld door een jury, bestaande uit slager Baklap (Jelle van der Veen), Barend Bierbruller (Jan Veenkamp) en als derde jurylid had men Kees Vlinderbalg (Nico Karsijns) in gedachten. Dit laatste gaat dus mooi niet door. De geëmancipeerde vrouwelijke dorpsbewoners eisen een vrouw in de jury en schuiven "hun" eigen kandidaat naar voren: mevrouw Tuttebol (Tessa Remkes). Dan volgen de optredens: indrukwekkende performances van Annoeska (Arjelle Werkman, prachtig gedaan!) terecht beloond met drie negens van de jury, tot ergernis van Kwikzilver, die nog vergeefs probeert er drie zessen van te maken door de bordjes te verdraaien. Dan Marimba (Olivia Pater) die een minstens zo mooie

act opvoert, beloond met twee achten en. . . 'n twee! Hoe dat mogelijk is blijkt snel: Kwikzilver weer, die ongemerkt verkleed als jurylid Bierbruller diens plaats heeft ingenomen! Bierbruller zelf komt onder grote hilariteit in een lange onderbroek het toneel weer op, druk bezig zich te schamen. Henkie Doedel, u kent hem al, treedt vervolgens aan compleet met doedelzak en pretogen om zijn punten te scoren. Arme Henk; we vreesden het al en Kwikzilver hoopte het: Henkie "hikt" zich een ongeluk! Maar. . . waar hij zelf denkt voor aap te staan blijkt de jury zijn hikken zeer te waarderen! En inderdaad, zelden hoorden wij iemand met zoveel gevoel voor het juiste muzikale moment hikken! Henkie Doedel wint dus de

AANNEMERSBEDRIJF

H.J.HAVENGA

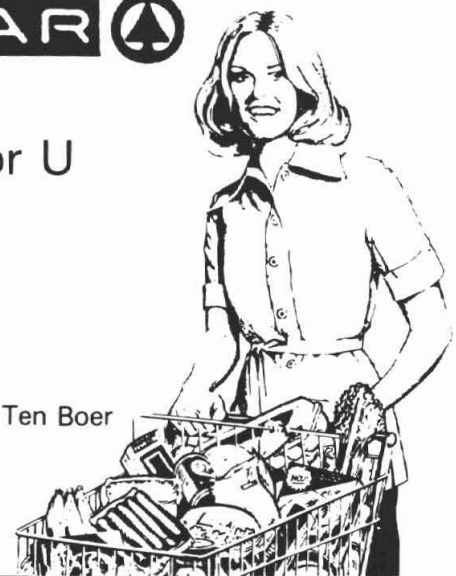
nieuwbouw
verbouw en
onderhoud

oude rijksweg 11
GARMERWOLDE
tel. 050-416501

SPAR

is ook voor U
dichtbij

Ticheldobben 7 – Ten Boer
Telefoon 1415

eerste prijs en Kwikzilver heeft mooi het nakijken. Dat blijkt echter Henkie ook te hebben als de beker door de rechtmatige eigenaar, een hardloper die hem zolang bij de burgemeester in bewaring had gegeven, wordt opgeëist. Wat een knudde! De burgemeester besluit dan maar dat iedereen met hem de biezen moet pakken en hem moet volgen, weg uit dit dorp waar nooit iets lukt. Onder het zingen van het afscheidslied volgen alle dorpingen hun burgemeester "richting zuid" (waarbij men Zwolle hopenlijk links laat liggen). Wanneer ze terugkomen, dat zien ze wel weer! Dit schitterend uitgevoerde toneelstuk "Het vreemde songfestival" bracht het in grote getale toegestroomde publiek tot groot enthousiasme, en terecht. Alle kinderen deden enorm hun best en brachten een prachtige musical. De hele opvoering ademde een zeer ontspannen sfeer, het plezier stond voorop. Hulde aan Gert de Boer die, hoewel nauwelijks zichtbaar, dit wist te regisseren en deze ontspannen sfeer wist te scheppen. Ook hulde aan de anderen die aan het stuk hebben meegewerkt. Maar in de eerste plaats natuurlijk ere wie ere toekomt: de acteurs. Prima gespeeld en gezongen!

Joep de Bree

Niger SNV-ers bezoeken Ten Boer

Lucia Nass en Peter Hewsum brachten begin mei een bezoek aan de gemeente Ten Boer. Zij werken al twee jaar in Filingué in Niger. De plaats waarmee Ten Boer op 1 juli officieel een projectkoppeling aangaat. De beide ontwikkelingswerkers waren op een zesweeks verlof in Nederland. Ze maakten van de gelegenheid gebruik om met de leden van de werkgroep ontwikkelingssamenwerking kennis te maken.

Vrouwenproject

Lucia Nass werkt in Niger voor het AFN, een organisatie die zich bezig houdt met vrouwenzaken. Zelf zegt Lucia over haar activiteiten: "Ik heb een coördinerende taak in het vrouwenproject. De Nigerijnse vrouwen organiseren zelf naaicursussen en alfabetisatiecursussen voor andere vrouwen uit Filingué.

In Filingué is een vrouwen centrum, daar wordt voorlichting gegeven over moeder- en kindzorg. Ook zijn er activiteiten voor meisjes die om de één of andere reden niet naar school kunnen. De organisatie loopt soepel, daarom verplaats ik mijn werk naar de buitendorpen. Daar ontwikkelen we tuinbouwactiviteiten en doen we aan kredietverlening voor vrouwen die een eigen winkel willen beginnen."

Landbouwvoorlichting

Peter Hewsum, die net als Lucia Nass zijn opleiding heeft gehad aan de tropische landbouwschool in Deventer, houdt zich bezig met landbouwvoorlichting. Ook zoekt hij uit welke gewassen het best verbouwd kunnen worden in het droge Niger. Na de hongersnood in 1984 is vooral kleinschalige tuinbouw belangrijk geworden.

In dorpen in de buurt van Filingué houdt hij de vinger aan de pols bij de tuintjes van de Nigerijnen. Een dorp telt soms maar 400 inwoners. Deze mensen verbouwen met bevloeiing op 1 hectare kool, aardappelen, gierst en bonen.

Peter Newsum vond het bijzonder plezierig kennis te maken met de gemeente Ten Boer. "Zo weet je ook wie de briefschrijvers zijn", zegt hij. "Kontakten met mensen in de Derde Wereld zijn heel belangrijk. Op deze manier wordt wederzijds begrip gekweekt. Ik hoop dan ook dat de activiteiten van de werkgroep in Ten Boer bij de bevolking aanslaan. Jammer dat we niet bij de officiële opening op 1 juli kunnen zijn. Dat hadden we graag meegemaakt".

Roelof Bosma
(Gemeentehuis Ten Boer)

V.l.n.r. Roelof Bosma (gemeente ambtenaar), Peter Newsum, Lucia Nass en Wim Cornelis (foto: Gerard Stout)

foto film
merema
geluid

**VOORDELIGER IN
'SWERELDS GROOTSTE
MERKEN...!**

winkelcentrum „Lewenborg“
tel 414779
Groningen

*uw brood wordt natuurlijk
gebakken door*

**Warme Bakker
TEUN MEINDERTSMA**

Winkelcentrum Lewenborg, tel. 415222
Selwerd, tel. 778455

Claremaheerd 47
Beyum Oost, tel. 421452

Feestelijke ouderavond O.B.S. Garmerwolde

De verwachtingen waren dit jaar weer hoog gespannen voor de musical uitvoeringen. En, zoals altijd, hebben Dick Groenhagen en zijn medewerkers het weer voor elkaar gekregen er een boeiende avond van te maken. Het begin van de avond verliep niet zo vlotjes. 's Middags bij de generale repetitie ging alles prima. Maar 's avonds bleef het stil, tenminste er was geen muziek te horen. De geluidsapparatuur had het begeven, een kapotte zekering. Dankzij de hulp van Dick van der Ree uit Thesinge was dit euvel vrij snel geklaard.

En toen kon het spel losbarsten. Groep 3, 4 en 5 speelden "De verjaardag van oom Kees". Oom Kees werd aangepraat dat hij jarig was en daarom een feestje moest bouwen. Er zouden veel "vrienden" op bezoek komen en die namen allemaal kadootjes mee. Maar eerst moest oom Kees een heleboel kopen van diezelfde vrienden voor zijn verjaardag en alles kostte f 25,-. Uiteindelijk kwam alles goed en werd er een gezellig feest gevierd. Het werd erg goed gespeeld in een vlot tempo. Groep 6, 7 en 8 waren al in vakantiestemming. Vader, moeder en 2 kinderen hadden een caravan gehuurd, maar o wee, de caravan was dubbel verhuurd. Na enig overleg werd er besloten om dan maar met zijn achten verder vakantie te vieren. Eén van de vaders heeft moeilijkheden met zijn chef en is blij deze vier weken niet te zien. Maar pech, de chef is ook op de camping. Maar de moeilijkheden worden uitgepraat en na 4 weken gaat iedereen vrolijk naar huis. Deze vrij lange musical werd met veel verve gebracht. Iedereen kende zijn rol uitstekend. Het was een genot om te kijken en te luisteren.

De coulissen waren weer uit de kunst dankzij John Nienken, die er weer heel wat vrije uurtjes in gestoken had. Al met al een zeer geslaagde avond. Dat vond het in grote getale aanwezige publiek ook. Tot volgend jaar.

Detta v.d. Molen

V.l.n.r. Marian Flokstra, Hilde Remerie, Petra Westershuis en Elleke v.d. Molen tijdens hun optreden in „De verjaardag van Oom Kees” (foto: Henk Remerie)

De kampioensploeg (E-pupillen) van GEO met beker en bloemen: ploegleider Achterste rij: René Blokzijl, Maarten Ypey, Joost Willem ter Veer, Paul v.d. Veen. Voorste rij: Frans Munstra, Steven v.d. Oever, Jeroen Reinders, Almer Top, keeper Bert Balkema, Matthijs Reinders en Bram v. Zalk (foto: Henk Remerie)

Kerkdiensten

Gereformeerde kerk Thesinge-Garmerwolde

- 2 juli: 9.30 u. ds. van Wieren, Leek (H.A.); 19.00 u. ds. Visser, Uithuizen
- 9 juli: 9.30 u. ds. Jans, Groningen; 14.30 u. ds. Zijlstra, Amsterdam
- 16 juli: 9.30 u. en 14.30 u. Cand. Berghuis, Amsterdam
- 23 juli: 10.30 u. Cand. Hoekstra, Emmen; 19.00 u. ds. Veldhoen, Zuidhorn
- 30 juli: 9.30 u. ds. v.d. Wel, Assen; 14.30 u. ds. Kramer, Zuidwolde

Herv. Gemeente Garmerwolde-Thesinge

- 2 juli: Garmerwolde 9.30 u. dienst voorbereid en gedaan door gemeenteleden
- 9 juli: Thesinge 9.30 u. ds. C. de Vries-Batenburg
- 16 juli: Garmerwolde 9.30 u. ds. P.J. de Bruyn, Groningen
- 23 juli: Thesinge 9.30 u. cand. mw. J. Seldenrath, Groningen
- 30 juli: Garmerwolde 19.00 u. ds. E. J. Struif, Oosterwolde, grunneger dainst

KLAUWVERZORGING R. v.d. Woude

voor al uw
KOEIEN EN SCHAPEN

- * behandeling rotkreupel
- * horens zagen
- * stieren ringen

BEL VOOR EEN AFSpraak:
WINSUM: 05951-3619

AQUATHERM

- Centrale verwarming
- Sanitaire installaties
- Loodgieterswerken
- Service en onderhoud

aquatherm installaties bv
telefoon (050) 41 32 32

Flensburgweg 16
9723 TN Groningen